

YLIVIESKA

Kotouttamisohjelma 2019 - 2022

Kaupunginhallitus
Kaupunginvaltuusto
Voimaantulo

26.11.2018 § 284
10.12.2018 § 98
1.1.2019 alkaen

Sisällysluettelo

1.	JOHDANTO	2
1.1	Ohjelmatyön tausta	2
1.2	Keskeiset käsitteet.....	2
2.	KOTOUTTAMISTA OHJAAVAT STRATEGISET LINJAUKSET	4
2.1	Valtakunnalliset strategiat ja alueelliset ohjelmat.....	4
2.2	Ylivieskan kaupungin kotouttamista koskevat strategiset linjaukset.....	6
3.	KOTOUTUMINEN YLIVIESKASSA	6
3.1	Maahanmuuttajat Ylivieskassa	6
3.2	Suunnitelmat ja selvitykset kotoutumisen edistämisestä	8
3.3	Toimenpiteet ja palvelut maahanmuuttajille.....	8
4.	KEHITTÄMISTOIMENPITEET KAUDELLA 2019–2022	21
4.1	Maahanmuutto voimavarana.....	21
4.2.	Terveys ja hyvinvointi	21
4.3.	Osaaminen ja oppiminen.....	21
4.4.	Aktiivisuus, osallisuus ja vuorovaikutus	21
4.5.	Työllisyys.....	21
4.6.	Asuminen.....	22
4.7.	Maahanmuuttotyön kehittäminen.....	22
5.	OHJELMAN SEURANTA	22

1. Johdanto

1.1 Ohjelmatyön tausta

Laki kotouttamisen edistämisestä määrittelee kotouttamisohjelman laatimisen kunnan vastuulle. Kunta vastaa myös ohjelman toimeenpanosta ja kehittämisestä sekä ohjelman toteutumisen ja vaikutusten seurannasta. Toimenpiteet ja palvelut suunnitellaan siten, että niiden avulla voidaan mahdollisimman hyvin edistää ja tukea maahanmuuttajien kotoutumista.

Kunnassa kotouttamisen tavoitteena on turvata maahanmuuttajalle perustiedot suomalaisen yhteiskunnan toiminnasta, perusoikeuksista, velvollisuuksista ja työelämästä. Lisäksi kunnan ja muiden paikallisten viranomaisten kotoutumisen edistämisen tavoitteena on tukea paikallisesti tai seudullisesti kansainvälisyyttä, tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta sekä edistää myönteistä vuorovaikutusta eri väestöryhmien välillä. Tavoitteena on edistää hyviä etnisiä suhteita ja kulttuurien välistä vuoropuhelua, maahanmuuttajaryhmien osallisuutta sekä tukea mahdollisuuksia oman kielen ja kulttuurin säilyttämiseen.

Ylivieskan kaupunki tarjoaa maahanmuuttajille samoja peruspalveluja, joita tarjotaan kaikille kuntalaisille. Tavoitteena on maahanmuuttajien nopea siirtyminen kaikkiin kaupungin peruspalveluihin. Lisäksi tarjolla ovat ne erityispalvelut, joita maahanmuuttaja tarvitsee voidakseen käyttää tasa-arvaisesti olemassa olevia palveluita.

Kotouttamisohjelma on laadittu vuosille 2019 - 2022. Kotouttamisohjelman toteutumista seurataan kaupunginhallituksessa ja eri hallinnonaloilla. Kaupungin kotouttamisohjelmaa päivitetään neljän vuoden välein valtuustokausittain. Kotouttamisohjelma tulee huomioida laadittaessa kunnan toiminta- ja taloussuunnitelmaa.

Kun uudistettu kotouttamislaki ja mahdollinen maakuntaudistus astuvat voimaan Ylivieskan kotouttamisohjelmaa päivitetään niiden vaatimilla tavoilla. Päivittäminen ei vaadi Ylivieskan kaupunginvaltuuston uutta käsittelystä.

1.2 Keskeiset käsitteet

Alkukartoitus

Työttömille työnhakijoille, toimeentulotuen saajille ja sitä pyytävälle tehtävä kartoitus, jossa arvioidaan alustavasti työllistymis-, opiskelu- ja muut kotoutumisvalmiudet. Kartoituksesta vastaa kunta tai TE-toimisto. Pohjautuu kotoutumislakiin (9–10 §).

Alkuvaiheen palvelut

Alkuvaiheen palveluihin kuuluvat perustieto, ohjaus ja neuvonta, alkukartoitus ja kotoutumissuunnitelma.

Etninen tausta

Kuuluminen etniseen ryhmään. Etninen ryhmä on ihmisjoukko, jonka katsotaan olevan toisista erottuva kulttuuriperintönsä, uskontonsa, kielensä tai alkuperänsä takia.

Etniset suhteet

Eri etnisten ryhmien suhtautuminen toisiinsa. Tavoitteena ovat hyvät etniset suhteet eli kunnioittava asenneilmapiiri ja toimiva vuorovaikutus eri väestöryhmien välillä riippumatta mahdollisista näkemyseroista.

Kansainvälistä suojelua saava

Henkilö, joka on saanut pakolaisaseman tai oleskeluluvan toissijaisen suojelun tai humanitaarisen suojelun perusteella.

Kiintiöpakolainen

YK:n pakolaisjärjestön (UNHCR) pakolaiseksi katsoma henkilö, jolle on myönnetty maahantulolupa Suomeen pakolaiskiintiön puitteissa.

Kotouttaminen

Kotoutumisen monialainen edistäminen ja tukeminen. Tähän pyritään viranomaisten ja muiden tahojen tarjoamien kotoutumista edistävien ja tukvien toimenpiteiden ja palveluiden avulla. Nämä määrittellään henkilökohtaisessa kotoutumissuunnitelmassa.

Kotoutuminen

Maahanmuuttajan ja yhteiskunnan vuorovaikutteista kehitystä, jonka päämääränä on, että maahanmuuttaja tuntee olevansa yhteiskunnan aktiivinen ja täysivaltainen jäsen. Tavoitteena on, että maahanmuuttaja omaksuu yhteiskunnassa ja työelämässä tarvittavia tietoja ja taitoja. Samalla kun hän tutustuu uuden asuinmaansa kielelliseen ja kulttuuriseen ympäristöön, tuetaan hänen mahdollisuuksiaan oman kielen ja kulttuurin ylläpitämiseen. Vastavuoroisesti vastaanottava yhteiskunta saa uusia vaikutteita ja monimuotoistuu.

Kotoutumiskoulutus

Sisältää suomen tai ruotsin kielen opetusta sekä muuta opetusta, joka edistää työelämää ja jatkokoulutukseen pääsyä sekä muita yhteiskunnallisia valmiuksia. Tarvittaessa kotoutumiskoulutus sisältää luku- ja kirjoitustaidon opetusta. Kotoutumiskoulutus järjestetään pääsääntöisesti työvoimakoulutuksena. Kotoutumissuunnitelmaan voidaan sisällyttää myös omaehtoista opiskelua yleissivistävässä koulutuksessa. Tällöin opiskelua voidaan tukea työttömyysetuudella.

Kotoutumissuunnitelma

Maahanmuuttajan yksilöllinen suunnitelma niistä toimenpiteistä ja palveluista, joiden tarkoituksena on tukea mahdollisuuksia hankkia riittävä suomen tai ruotsin kielen taito sekä muita yhteiskunnassa ja työelämässä tarvittavia tietoja ja taitoja sekä edistää hänen mahdollisuuksiaan osallistua yhdenvertaisena jäsenenä yhteiskunnan toimintaan. Kotoutumissuunnitelma voidaan laatia myös alaikäiselle ja tarvittaessa perheelle. Pohjautuu kotoutumislakiin (11–18 §).

Maahanmuuttaja

Maasta toiseen muuttava henkilö. Yleiskäsite, joka koskee kaikkia eri perustein muuttavia henkilöitä.

Oleskelulupa

Lupa saapua toistuvasti maahan ja oleskella maassa. Myönnetään ulkomaalaiselle muuta kuin matkailua tai siihen verrattavaa lyhytaikaista oleskelua varten.

- *Tilapäinen oleskelulupa*: Myönnetään ulkomaalaiselle, jonka tarkoituksena ei ole jäädä Suomeen pysyvästi. Lupa on uusittava määräajan päätyttyä. Tilapäiseen oleskelulupaan merkitään kirjaintunnus B.
- *Jatkuva oleskelulupa*: Myönnetään ulkomaalaiselle, joka on tullut Suomeen pysyvässä maahanmuuttotarkoituksessa. Lupa on uusittava määräajan päätyttyä. Jatkuvaan oleskelulupaan merkitään kirjaintunnus A.
- *Pysyvä oleskelulupa*: Myönnetään henkilölle, joka on oleskellut Suomessa yhtäjaksoisesti jatkuvalla oleskeluluvalla neljä vuotta. Oleskelun syy tai muut erityiset syyt voivat aiheuttaa poikkeuksia oleskeluaikaan. Lupa myönnetään toistaiseksi eikä sitä tarvitse uusida. Pysyvään oleskelulupaan merkitään kirjaintunnus P.

Pakolainen

Ulkomaalainen, jolla on perustellusti aihetta pelätä joutuvansa vainotuksi alkuperän, uskonnon, kansallisuuden, tiettyyn yhteiskunnalliseen ryhmään kuulumisen tai poliittisen mielipiteen vuoksi. Pakolaisaseman saa henkilö, jolle jokin valtio antaa turvapaikan tai jonka YK:n pakolaisjärjestö (UNHCR) katsoo olevan pakolainen.

Siirtolainen

Henkilö, joka muuttaa maasta toiseen rakentaakseen siellä itselleen uuden elämän. Siirtolainen voi olla joko maastamuuttaja tai maahanmuuttaja.

Turvapaikanhakija

Henkilö, joka hakee suojelua ja oleskeluoikeutta vieraasta valtiosta. Henkilöllä ei ole vielä oleskelulupaa Suomessa.

Yhdenvertaisuus

Kaikki ihmiset ovat samanarvoisia riippumatta heidän sukupuolestaan, iästään, etnisestä tai kansallisesta alkuperästään, kansalaisuudestaan, kielestään, uskonnostaan ja vakaumuksestaan, mielipiteestään, vammaan, terveydentilastaan, seksuaalisesta suuntautumisestaan tai muusta henkilöön liittyvästä syystä. Oikeudenmukaisessa yhteiskunnassa henkilöön liittyvät tekijät, kuten syntyperä tai ihonväri, eivät saisi vaikuttaa ihmisten mahdollisuuksiin päästä koulutukseen, saada työtä ja erilaisia palveluja - perusoikeudet kuuluvat kaikille.

Yhdenvertaisuuslaki

1325/2014, voimassa 1.1.2015 alkaen

<http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2014/20141325>

Keskeiset termit:

http://www.kotouttaminen.fi/kotouttaminen/kotouttaminen/kotouttamistyön_taustaa/keskeiset_kasitteet

2. Kotouttamista ohjaavat strategiset linjaukset

2.1 Valtakunnalliset strategiat ja alueelliset ohjelmat

Laki kotouttamisen edistämisestä

Tämä kotouttamisohjelma vastaa sisällöltään 1.9.2011 voimaan tullutta lakia kotoutumisen edistämisestä (1386/2010), jäljempänä kotouttamislaki.

Kotouttamislain tarkoituksena on tukea ja edistää kotoutumista ja maahanmuuttajan mahdollisuutta osallistua aktiivisesti suomalaisen yhteiskunnan toimintaan. Lisäksi lain tarkoituksena on edistää tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta sekä myönteistä vuorovaikutusta eri väestöryhmien kesken. (Kotouttamislaki 1 §.)

Lakia sovelletaan henkilöön, jolla on ulkomaalaislaissa (301/2004) tarkoitettu voimassa oleva oleskelulupa Suomessa. Lakia sovelletaan myös henkilöön, jonka oleskeluoikeus on rekisteröity tai jolle on myönnetty oleskelukortti ulkomaalaislain mukaisesti.

Lain 5. luvun säännöksiä kuntaan osoittamisesta ja 6. luvun 45 – 49 §:n säännöksiä kustannusten korvaamisesta sovelletaan henkilöön:

- 1) joka saa ulkomaalaislaissa tarkoitettua kansainvälistä suojelua
- 2) jolle on hänen haettuaan kansainvälistä suojelua myönnetty oleskelulupa ulkomaalaislain 51, 52 tai 89 §:n perusteella
- 3) joka on otettu Suomeen erityisellä humanitaarisella perusteella tai kansainvälisten velvoitteiden täyttämiseksi ulkomaalaislain 93 §:n perusteella ja
- 4) jolle on myönnetty jatkuva oleskelulupa ulkomaalaislain 52 a §:n 2 momentin tai 54 §:n 5 momentin perusteella.

Tämän lain 5. luvun ja 6. luvun 45–49 §:n säännöksiä sovelletaan lisäksi 2. momentissa tarkoitetun henkilön perheenjäsenen tai muuhun omaiseen, jos tällä on ollut perheside 2. momentissa tarkoitettuun henkilöön ennen tämän Suomeen tuloa (Kotouttamislaki 2 §). Laki kotouttamisen edistämisestä myöhempine muutossäädöksineen on luettavissa osoitteessa www.finlex.fi

Maahanmuuton tulevaisuus 2020 -strategia

Pääministeri Jyrki Kataisen hallitusohjelmaan kuulunut Maahanmuuton tulevaisuus 2020 -strategia on valmistunut vuonna 2013. Siinä arvioidaan Suomeen kohdistuvaa muuttoliikettä sekä liikkuvuuden merkitystä yhteiskunnalle, jossa eläköityvien ikäluokkien määrä kasvaa merkittävästi.

Strategiassa keskeiseen rooliin on nostettu maahanmuuttajien työllistyminen. Suomi ei tarvitse vain maahanmuuttajien työpanosta, vaan myös heidän mukanaan tuomia uusia innovaatioita ja kansainvälisiä verkostoja. Jotta tässä onnistuttaisiin, maahanmuuttajia tulee kohdella ihmisarvoisesti ja kunnioittavasti.

Strategiassa linjataan, että maahanmuuttajat on saatava ja otettava mukaan rakentamaan maan yhteistä tulevaisuutta osallisina ja aktiivisina toimijoina, ei vain palvelujen ja toimenpiteiden kohteena. Strategian toteuttamiseksi laaditaan toimeenpano-ohjelma

http://www.intermin.fi/download/51993_maahanmuuton_tulevaisuus_2020_toimenpideohjelma.pdf?187934648154d288

https://issuu.com/sisaministerio/docs/maahanmuuton_tulevaisuus_2020_low-r?e=0/6174010

Valtion kotouttamisohjelma

Valtion uusi kotouttamisohjelma vuosille 2016–2019 (VALKO II) on valmistunut syyskuussa 2016. TEM:n johdolla valmisteltu ohjelma on toteutettu

yhteistyössä muiden ministeriöiden kanssa. Ohjelma sisältää Sipilän hallituskauden kotouttamisen painopisteet, tavoitteet, toimenpiteet, vastuut ja julkisen talouden suunnitelmassa 2016–2019 määritellyt kotoutumisen edistämisen resurssit. Ohjelman neljä tavoitealuetta ovat: (1) edistetään ihmisarvoa kunnioittavaa keskustelua kulttuuria, eikä rasismia sallita, (2) tuodaan maahanmuuttajien oman kulttuurin vahvuudet osaltaan vahvistamaan Suomen innovaatiokykyä, (3) tehostetaan kotouttamista poikkihallinnollisesti, (4) lisätään valtion ja kuntien välistä yhteistoimintaa kansainvälistä suojelu saavien vastaanotossa.

http://tem.fi/documents/1410877/2132296/Valtion_kotouttamisohjelma_vuosille_2016-2019.pdf/70415e54-52cd-4acb-bd76-d411f0dc5b94

Valtion kotouttamisohjelman (VALKO II) kanssa samanaikaisesti valmistettu kotouttamisen kumppanuusohjelma julkaistiin 28.4.2016 pidetyssä pyöreä pöytä -tilaisuudessa. Kumppanuusohjelman tavoitteena on ideoida, tunnistaa ja tukea kotoutumistyötä edistäviä yhteistyömahdollisuuksia valtion, kunnan, järjestöjen, yritysten ja muiden organisaatioiden välillä. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-327-107-4>

2.2 Ylivieskan kaupungin kotouttamista koskevat strategiset linjaukset

Työperäinen maahanmuutto ja ulkomaalaistaustaisten osaaminen nähdään yhtenä kunnan elinvoimatekijänä. Ylivieskassa ollaan valmiita myöntämään kuntapaikkoja pakolaisille (Kv 5.9.2016 § 45 ja 21.5.2018 § 45). Kaupungissa edistetään positiivista, avointa ja turvallista ilmapiiriä, mikä mahdollistaa, että kaikilla on hyvä elää Ylivieskassa taustasta, kulttuurista ja kielestä riippumatta. Kaupungin eri toiminnoissa edistetään ihmisten yhdenvertaisuutta ja syrjimättömyyttä, mikä tekee Ylivieskasta vetovoimaisen asuinpaikan myös maahanmuuttajille. Kaupungin peruspalveluja kehitettäessä otetaan myös maahanmuuttajien tarpeet huomioon.

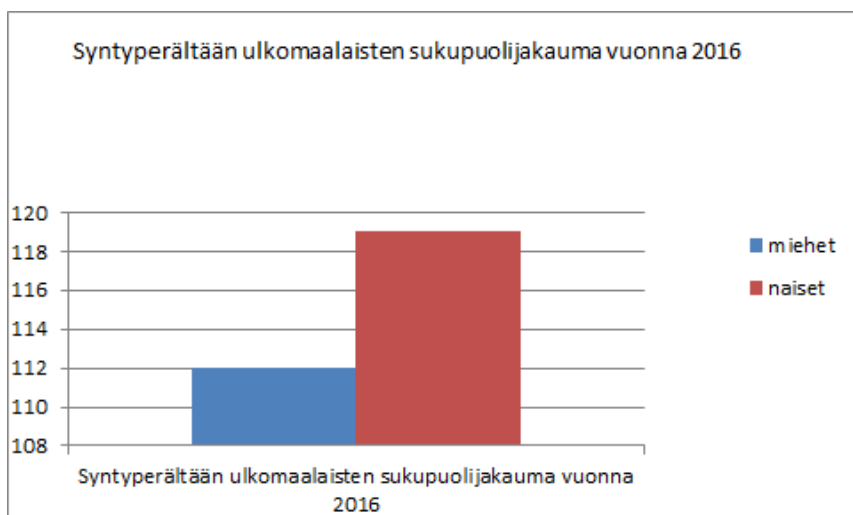
3. Kotoutuminen Ylivieskassa

3.1 Maahanmuuttajat Ylivieskassa

31.12.2015 Kallion peruspalvelukuntayhtymän alueella asui 309 syntyperältään ulkomaalaista asukasta. Alavieskassa heitä asui 22, Nivalassa 84, Sievissä 94 ja Ylivieskassa 194. Kallion alueella syntyperältään ulkomaa-

laisten asukkaiden määrä on kasvanut tasaisesti koko 2010-luvun. Pääosin kasvu on keskittynyt Ylivieskaan, jossa syntyperältään ulkomaalaisten määrä on lähes kaksinkertaistunut 116 asukkaasta 194 asukkaaseen vuosina 2010–2015.

3.2 Suunnitelmat ja selvitykset kotoutumisen edistämisestä

Laki kotoutumisen edistämisestä suosittelee kotouttamisohjelmaan sisällytettäväksi tiettyjä kotouttamistyöhön liittyviä suunnitelmia ja selvityksiä. Yhdenvertaisuussuunnitelmat tulee päivittää ja niiden tarkastelussa tulee ottaa huomioon hyvää kotoutumiseen edistävät näkökulmat.

Kotouttamisohjelma kytkeytyy Ylivieskan kaupunkistrategiaan. Ylivieska on tehnyt päätöksen kuntapaikkojen tarjoamisesta pakolaisille. Kotouttamisohjelma kytkeytyy myös Ylivieskan kaupungin muihin suunnitelmiin, kuten tasa-arvosuunnitelmaan, yhdenvertaisuussuunnitelmaan ja hyvinvointikertomukseen.

3.3 Toimenpiteet ja palvelut maahanmuuttajille

Kotouttamislain 2. luvun 6. momentissa on säädetty: ”Kotoutumista edistäviä toimenpiteitä ja palveluja järjestetään osana kunnallisia peruspalveluja ja työ- ja elinkeinohallinnon palveluja sekä muina kotoutumista edistävinä toimenpiteinä” (Laki kotoutumisen edistämisestä 2010/1386 § 6).

Kotouttamislain (3. luku, 30 §) mukaan kunnalla on yleis- ja yhteensovittamisvastuu maahanmuuttajien kotouttamisen kehittämisestä sekä sen suunnittelusta ja seurannasta paikallistasolla. Kunnan on huolehdittava:

- kunnan palvelut soveltuvat myös maahanmuuttajille
- oman henkilöstönsä osaamisen kehittämisestä kotouttamisessa
- maahanmuuttajaväestön tarpeet ja kotoutumisen edistäminen otetaan huomioon kunnan ja muiden paikallisten viranomaisten yleisessä suunnittelussa, toiminnassa ja seurannassa.

Maahanmuuttajien palvelutarpeita on tarkasteltava kokonaisuutena, johon kuuluvat muun muassa koulutus, sosiaali- ja terveydenhuolto ja asuminen. Maahanmuuttajien yksilölliset tarpeet vaativat peruspalvelujen mukauttamista sekä erillisjärjestelyjä palvelujen tarjoamisessa. Erityistä huomiota on kiinnitettävä työelämän ulkopuolella olevien haavoittuvien ryhmien sosiaali- ja terveydenhuollon palveluihin. Syrjäytymisen ehkäisy edellyttää monipuolisia toimenpiteitä, joihin tulee ryhtyä riittävän varhaisessa vaiheessa.

Kielilain (423/2003) mukaan maahanmuuttajalla on oikeus tulkkaukseen ja asiakirjojen käännöksiin. Asia voidaan tulkita tai kääntää sellaiselle kielelle, jota asianosaisen voidaan todeta asian laatuun nähden riittävästi ymmärtävän. Perheenjäsenten käyttämistä tulkkina tulee välttää. Ammattitulkkiin palveluita voidaan käyttää puhelintulkkauksena.

Ylivieskan kaupungilla on sopimus Monetra Oy:n tulkkauspalvelun kanssa, mikäli tulkkauskieli on valikoimassa. Tilauksessa ilmoitetaan tulkattavan nimi, kieli, ajankohta ja paikka sekä tilaaja. Sähköpostitilaus on suositeltavin tilausmuoto tulkkipalvelu@monetra.fi

Vuosina 2017 - 2018 maahanmuuttajille suunnatuista palveluista on vastannut maahanmuuttajakoordinaattori toimien yhteistyössä eri viranomaisien kanssa. Maahanmuuttajakoordinaattori on ollut mukana Oulun eteläisen alueen maahanmuuttajatyötä tekevien tahojen yhteistyöverkostossa sekä toiminut yhteyshenkilönä Pohjois-Suomen Etnisten suhteiden neuvottelukuntaan ETNOon.

Neuvonta, ohjaus, alkuvaihe

Kotouttamislaki korostaa maahantulon alkuvaiheen palveluja liittyen erityisesti uudelle asukkaalle annettavaan ohjaukseen, neuvontaan ja mahdollisuuteen saada tietoa suomalaisesta yhteiskunnasta, palveluista sekä oikeuksista ja velvollisuuksista. Muuttajalle tulee antaa tietoa hänen oikeuksistaan ja velvollisuuksistaan suomalaisessa työelämässä ja yhteiskunnassa sekä tietoa palvelujärjestelmästä ja kotoutumispalveluista.

Nykyisen tarjonnan rungon muodostaa 12 yleisimmällä kielellä tarjottava perustietoaaineisto (www.lifeinfinland.fi), joka annetaan kaikille Suomeen muuttaville oleskelulupapäätöksen tiedoksiannon tai oleskeluoikeuden rekisteröinnin yhteydessä. Perustietoaaineiston sisällön tuottamisesta ja ajantasaisuudesta vastaavat valtion viranomaiset. Ylivieskan kaupunki on mukana Helsingin kaupungin hallinnoimalla valtakunnallisilla Infopankki (www.infopankki.fi) -internetsivuilla, joilla on 12 kielellä tietoa asumisesta ja elämisestä Suomessa. Ylivieskan alueen palveluista sivulla on saatavilla tietoa suomen lisäksi ruotsiksi, englanniksi, venäjäksi ja ranskaksi. Pohjois-Pohjanmaan alueella toimii myös monikielinen, ajanvarauksella toimiva etäneuvonta Info-lango, joka tarjoaa neuvontaa puhelimitse 14 eri kielellä (www.info-lango.fi)

Ylivieskan kaupungilla on sopimus Monetra Oy:n tulkkauspalvelun kanssa, mikäli tulkkauskieli on valikoimassa. Tilauksessa ilmoitetaan tulkattavan nimi, kieli, ajankohta ja paikka sekä tilaaja. Sähköpostitilaus on suositeltavin tilausmuoto tulkkipalvelu@monetra.fi. Mikäli tulkkia ei ole saatavilla tarvittavaan ajankohtaan, tai tulkkauksen tarve on äkillinen, käytössä on Túlka -applikaatio, jonka kautta voidaan käyttää salamatulkkauspalvelua <https://tulka.com/fi/>

Alkukartoitus ja kotoutumissuunnitelma (kunta)

Alkukartoituksessa arvioidaan alustavasti maahanmuuttajan työllistymis-, opiskelu- ja muut kotoutumisvalmiudet sekä kielikoulutuksen ja muiden kotoutumista edistävien toimenpiteiden ja palvelujen tarpeet. Alkukartoituksessa selvitetään maahanmuuttajan aikaisempi koulutus, työhistoria, kielitaito sekä tarvittaessa muut työllistymiseen ja kotoutumiseen vaikuttavat seikat. Alkukartoituksen työttömäksi työnhakijaksi rekisteröityneelle maahanmuuttajalle tekee TE-toimisto. TE-toimiston palveluiden ulkopuolella oleville maahanmuuttajille alkukartoituksen käynnistää tarvittaessa Kallion peruspalvelukuntayhtymän aikuissosiaalityö.

Kotoutumissuunnitelma on maahanmuuttajan yksilöllinen suunnitelma niistä toimenpiteistä ja palveluista, joiden tarkoituksena on tukea maahanmuuttajan mahdollisuuksia hankkia riittävä suomen tai ruotsin kielen taito sekä muita yhteiskunnassa ja työelämässä tarvittavia tietoja ja taitoja sekä edistää hänen mahdollisuuksiaan osallistua yhdenvertaisena jäsenenä yhteiskunnan toimintaan. Suunnitelmassa huomioidaan maahanmuuttajan omat kotoutumista edistävät tavoitteet. Kotoutumissuunnitelma ja muut maahanmuuttajalle laaditut asiakirjat on sovitettava yhteen. (Kotouttamislaki 11 §, 13 §.) Kotoutumissuunnitelma laaditaan alkukartoituksen jälkeen ja siinä sovitaan kotoutumiskoulutuksesta ja muista työllistymiseen tähtäävistä toimista. TE-toimisto laatii kotoutumissuunnitelman työnhakijaksi rekisteröityneelle maahanmuuttajalle, ja kunta huolehtii suunnitelman laatimisesta työvoiman ulkopuolisille maahanmuuttajille.

Aikuisille maahanmuuttajille suunnattu koulutus alueella

Pohjois-Pohjanmaan TE-toimisto järjestää alueella työvoimakoulutuksena maahanmuuttajien kotoutumiskoulutusta tai ohjaa vastaavaan koulutukseen www.mol.fi/koulutushaku/kurssitiedotus/haku/

Raudaskylän Kristillinen Opisto tarjoaa maahanmuuttajille aikuisten perusopetusta, jota on mahdollista suorittaa myös kotoutumiskoulutukseen rinnastettavana omaehtoisena koulutuksena. Kaikilla perusopetukseen osallistuvilla on oikeus ilmaiseen asumiseen ja arkipäivisin ilmaiseen ruokailuun opistolla www.rko.fi

Kalajoen Kristillinen Opisto järjestää maahanmuuttajille aikuisten perusopetusta. Opiskelu, ruokailu, majoitus ja opintomateriaali ovat maksuttomia. Tarvittaessa perusopetuksen alkuvaihe sisältää myös lukutaitovaiheen (tai osan siitä), mikäli opiskelijalla ei ole luku- ja kirjoitustaitoa tai taito on puutteellinen www.kkro.fi

Haapaveden Opisto järjestää nuorille ja aikuisille maahanmuuttajille kotoutumiskoulutukseen rinnastettavaa (omaehtoista) eri osaamistasoilta lähtevää Suomen kielen ja kulttuurin koulutusta www.haapop.fi

Jokilaaksojen koulutuskuntayhtymä JEDU järjestää alueella ammatilliseen koulutukseen valmentavaa koulutusta sekä ammatillista koulutusta maahanmuuttajille www.jedu.fi

Varhaiskasvatus ja esiopetus

Varhaiskasvatuksessa arvostetaan, tuetaan ja rohkaistaan lapsen kasvamista monikieliseksi perheen näkemystä kunnioittaen.

Maahanmuuttajalasten kotoutumisen kannalta on tärkeää, että lapsi osallistuu varhaiskasvatukseen ja esiopetukseen. Oppivelvollisuutta edeltävänä vuonna lapsella on oikeus osallistua maksuttomaan esiopetukseen. Lapsen perusopetus alkaa normaalisti sinä vuonna, kun hän täyttää seitsemän vuotta.

Varhaiskasvatuksessa noudatetaan Opetushallituksen varhaiskasvatussuunnitelman perusteisiin pohjautuvaa Ylivieskan kaupungin varhaiskasvatussuunnitelmaa. Suomen kielen oppimisen tuki järjestetään lapsen varhaiskasvatusryhmässä. Opetus voidaan toteuttaa yksilö-, ryhmä- tai pienryhmätyöskentelynä. Kasvattajan tukea tarvitaan esimerkiksi leikin mallittamiseen ja sen sanoittamiseen. Leikkiminen lapsen kanssa yhdessä auttaa lasta tutustumaan toisiin lapsiin ja integroitumaan ryhmään.

Esiopetuksen järjestämisessä noudatetaan Opetushallituksen esiopetussuunnitelman perusteisiin pohjautuvaa Ylivieskan kaupungin esiopetussuunnitelmaa. Esiopetuksessa lapsen tarvitsema tuki järjestetään lapsen esiopetusryhmässä kolmiportaisen tuen mallilla. Hakeminen varhaiskasvatukseen ja esiopetukseen tapahtuu Ylivieskan kaupungin varhaiskasvatuksen ja esiopetuskäytäntöjen mukaisesti, joista tiedotetaan Ylivieskan kaupungin nettisivuilla ja paikallislehdessä. Lapset, joilla ei ole päivähoiton tarvetta, ilmoitetaan koulun esiopetukseen.

Suomi toisena kielenä periaatteet. Suomen kielen opettamisessa lasta kannustetaan ja rohkaistaan osallistumaan vuorovaikutukseen toisten lasten kanssa varhaiskasvatuksen monipuolisia pedagogisia työtapoja käyttäen. Monikielinen lapsi tarvitsee paljon toistoja oppiakseen uuden kielen. Esimerkiksi kielellisten ohjeiden mukaan toimiminen ja perussanasto opitaan toistuvissa arkitilanteissa. Kielen oppimisessa ja oppimisen seurannassa voidaan käyttää havainnointi- ja arviointivälineitä (mm. Kettu-arviointi, Lauran päivä). S2-kielen opetus kirjataan oppimissuunnitelmaksi, joka sisällytetään lapsen vasuun ja esiopetuksessa lapsen oppimissuunnitelmaan. Yhteistyössä huoltajien kanssa käytetään tarvittaessa tulkkipalvelua lapsen kotoutumisen vahvistamiseksi.

Perusopetukseen valmistava opetus ja perusopetus (sivistystoimet)

Raudaskylän Kristillinen Opisto tarjoaa maahanmuuttajille aikuisten perusopetusta, jota on mahdollista suorittaa myös kotoutumiskoulutukseen rinnastettavana omaehtoisena koulutuksena.

Kielilain (423/2003) mukaan maahanmuuttajalla on oikeus tulkkaukseen ja asiakirjojen käännöksiin häntä koskevissa asioissa. Asia voidaan tulkita tai kääntää sellaiselle kielelle, jota asianosaisen voidaan todeta asian laatuun nähden riittävästi ymmärtävän. Perheenjäsenten käyttämistä tulkkina tulee välttää. Ammattitulkin palveluita voidaan käyttää puhelintulkkausena.

Ylivieskan kaupungilla on sopimus Monetra Oy:n tulkkauspalvelun kanssa, mikäli tulkkauskieli on valikoimassa. Tilauksessa ilmoitetaan tulkattavan nimi, kieli, ajankohta ja paikka sekä tilaaja. Sähköpostitilaus on suositeltavin tilausmuoto tulkkipalvelu@monetra.fi. Mikäli tulkkia ei ole saatavilla tarvittavaan ajankohtaan, tai tulkkauksen tarve on äkillinen, käytössä on Túlka -applikaatio, jonka kautta voidaan käyttää salamatulkkauspalvelua <https://tulka.com/fi/>

Valmistava opetus

Opetus maahanmuuttajaoppilaille voidaan järjestää joko valmistavassa luokassa tai muun opetuksen yhteydessä. Mikäli oppilaan opetuksen järjestäminen tapahtuu valmistavan opetuksen luokassa, tarkastellaan oppilaan mahdollisuutta integroitua esim. taitoaineissa yleisopetuksen ryhmiin. Valmistavaan opetukseen tarjottavat tukitoimet järjestetään tarvittaessa. Päätöksen maahanmuuttajaoppilaan opiskelupaikasta tekee sivistysjohtaja yhteistyössä rehtorien/koulunjohtajien kanssa.

Suomi toisena kielenä -opetus

S2 -opetusta järjestetään sitä tarvitseville. Päätös S2 -opetuksen järjestämispaikasta tehdään tapauskohtaisesti.

Toisen asteen koulutus

Toisen asteen koulutusta Ylivieskassa antavat Ylivieskan lukio, Raudaskylän Kristillinen Opisto ja Jokilaaksojen koulutuskuntayhtymä JEDU.

Raudaskylän Kristillisen Opiston lukiokoulutus on maksutonta ja lukiossa opiskelevilla maahanmuuttajilla on mahdollisuus opiskella myös suomea toisena kielenä. Kaikilla opetukseen osallistuvilla on oikeus ilmaiseen asumiseen ja arkipäivisin ilmaiseen ruokailuun opistolla.

Jokilaaksojen koulutuskuntayhtymä / Koulutuskeskus JEDU järjestää alueella sekä ammatillista että ammatilliseen koulutukseen valmentavaa koulutusta. Maahanmuuttajalle suunnitellaan ja tarjotaan yksilöllinen opintopolku ammatilliseen toisen asteen tutkintoon www.jedu.fi

Työllistymiseen liittyvät palvelut (TE-palvelut, kunnat)

Käyntiosoite: Valtakatu 4, 84100 Ylivieska

Ylivieskan asiointipaikka on avoinna maanantaisin klo 9 - 16, ajanvarauksella ti - pe klo 9 - 16.

TE-puhelinpalvelut henkilöasiakkaille (arkisin klo 9 - 16.15):

- suomeksi: 0295 025 500
- ruotsiksi: 0295 025 510

Asiakirjojen toimittaminen: Voit palauttaa asiakirjoja kaikkiin Pohjois-Pohjanmaan TE-toimiston asiointipaikkoihin sekä TE-toimiston palveluita tarjoaviin yhteispalvelupisteisiin.

Majakka-hanke

Raudaskylän Kristillisellä Opistolla toimii maaliskuuhun 2021 asti maahanmuuttajien työllistymistä edistävä Majakka-hanke. Hankkeen tavoitteena on parantaa maahanmuuttajien työelämävalmiuksia ja auttaa työnhaussa. Yhteystiedot: +358 50 5975 289 tai +358 50 5975 288.

Lisätietoja: <http://rko.fi/kehitamme-yhdessa/kaynnissaolevathankkeet/majakka-hanke>

Sytyke

Sytyke on kuntoutumisen ja työllistämisen monipalvelukeskus, jonka työllistämispalvelut pohjautuvat yritysyhteistyöhön. Sytykkeen tavoitteena on heikossa työmarkkina-asemassa olevien henkilöiden syrjäytyneisyyden ehkäisy ja työelämävalmiuksien tukeminen

Työllistämispalvelukeskus Toivo

Työllistämispalvelukeskus TOIVOssa sijaitsee Ylivieskan kaupungin työllistämispalvelut. Palvelu on tarkoitettu ylivieskalaisille työttömille työnhakijoille. TE-toimiston kautta Toivon palveluihin voidaan ohjata myös työttöminä työnhakijoina olevia maahanmuuttajia. Asiakkaina heitä pyritään ohjaamaan ja tukemaan kohti suomalaista työelämää. Toivossa sijaitsee myös lahjoitusperiaatteella toimiva vaateavustus, joka on tarkoitettu vähävaraisille ylivieskalaisille ja palveluun ohjataan sosiaalitoimen ja muiden yhteistyötahojen kautta. Lisätietoa saa TOIVOn henkilökunnalta sekä sosiaalitoimesta.

Etsivä nuorisotyö

Etsivän nuorisotyön tehtävänä on tavoittaa tuen tarpeessa oleva nuori ja auttaa hänet sellaisten palvelujen ja muun tuen piiriin, joilla edistetään hänen kasvuaan ja itsenäistymistään sekä pääsyään koulutukseen ja työmarkkinoille. Etsivää nuorisotyötä tehdään ensisijaisesti perustuen nuoren itsensä antamiin tietoihin ja hänen omaan arvioonsa tuen tarpeesta.

Yrittäjyysneuvonta ja elinkeinopalvelut

Ylivieskan teknologiakylä YTEK palvelee ja tukee yrittäjiä ja yrittäjäksi aikovia kaikissa vaiheissa yrityksen perustamisesta alkaen.

Sosiaali- ja terveystyöpalvelut (Kallio)

Alueen kuntien ja kaupunkien sosiaalipalvelut järjestää Peruspalvelukuntayhtymä Kallio. Sosiaalipalveluja annetaan eri tilanteissa maahanmuuttajille samoilla perusteilla kuin muillekin kuntalaisille.

Kielilain (423/2003) mukaan maahanmuuttajalla on oikeus tulkkaukseen ja asiakirjojen käännöksiin häntä koskevissa asioissa. Asia voidaan tulkita tai kääntää sellaiselle kielelle, jota asianosaisen voidaan todeta asian laatuun nähden riittävästi ymmärtävän. Perheenjäsenten käyttämistä tulkkina tulee välttää. Ammattitulkkin palveluita voidaan käyttää puhelintulkkausena.

Ylivieskan kaupungilla on sopimus Monetra Oy:n tulkkauspalvelun kanssa, mikäli tulkkauskieli on valikoimassa. Tilauksessa ilmoitetaan tulkattavan nimi, kieli, ajankohta ja paikka sekä tilaaja. Sähköpostitilaus on suositeltavin tilausmuoto tulkkipalvelu@monetra.fi. Mikäli tulkkia ei ole saatavilla tarvittavaan ajankohtaan, tai tulkkauksen tarve on äkillinen, käytössä on Túlka -applikaatio, jonka kautta voidaan käyttää salamatulkkauspalvelua <https://tulka.com/fi/>

Sosiaalipalvelut

Alueen kuntien ja kaupunkien sosiaalipalvelut järjestää Peruspalvelukuntayhtymä Kallio. Sosiaalipalveluja annetaan eri tilanteissa maahanmuuttajille samoilla perusteilla kuin muillekin kuntalaisille.

Lisätietoa sosiaalipalveluista saa Peruspalvelukuntayhtymä Kallion internet-sivuilta www.kalliopp.fi

Aikuissosiaalityö

Aikuissosiaalityö on yksilön tai perheen kanssa tehtävää lakisääteistä asiakastyötä, jonka tavoitteena on muutos asiakkaan elämänhallinnan parantamiseksi ja ongelmien ennaltaehkäisy. Tavoitteena on tukea asiakasta ylläpitämään tai parantamaan arkipäivän selviytymistä, taloudellista toimeentuloa sekä oman toimintaympäristön vuorovaikutussuhteita. Aikuissosiaalityöhön sisältyy sosiaaliturvatyötä, päihde- ja mielenterveystyötä, ennaltaehkäisevää lastensuojelutyötä sekä työllistymistä, kouluttautumista, asumista ja kuntoutumista tukevaa toimintaa sekä yleiseen sosiaaliturvaan liittyvää ohjausta ja neuvontaa. Aikuissosiaalityön välineinä ovat asiakastapaamiset, palvelu- ja hoitosuunnitelmat, verkostotyö, välitystili-palvelut, kuntouttava työtoiminta, eläkeselvittelyt sekä harkinnanvarainen täydentävä ja ehkäisevä toimeentulotuki.

Maahanmuuttajilla on oikeus sosiaalihuoltolain mukaiseen toimeentuloturvaan ja sosiaalipalveluihin. Ennen sosiaalihuollon toimeentuloturvaan hakijan tulee ilmoittautua työnhakijaksi, hakea kansaneläkelaitokselta työttömyyspäivärahaa, asumistukea, eläkettä jne. Sosiaalitoimiston virkailijat neuvovat ja opastavat hakijaa tukien haussa.

Sosiaalityön tehtävä maahanmuuttajien kotoutumisessa on ohjaus ja neuvonta. Sosiaalityöntekijä on tarvittaessa mukana perhekohtaisen alkukartoituksen ja kotoutumissuunnitelman laatimisessa.

Lastensuojelu, perhetyö ja perheneuvola

Lapsella on oikeus turvalliseen ja virikkeitä antavaan kasvuympäristöön, tasapainoiseen ja monipuoliseen kehitykseen sekä etusija erityiseen suojeluun. Lapselle tulee turvata myönteiset ja läheiset ihmissuhteet erityisesti lapsen ja hänen vanhempiensa välillä. Sosiaalihuoltolain mukaisilla palveluilla, kuten perhetyö (perheohjaus) ja lapsiperheiden kotipalvelu, tavoitteena on lasten suotuisten kasvuolojen turvaaminen ja vanhempien tukeminen heidän kasvatustehtävässään. Sosiaalihuoltolain mukaiset palvelut eivät edellytä asiakkuutta lastensuojelussa. Sosiaalihuoltolain mukaisiin palveluihin pääsee ottamalla yhteyttä perheohjaajiin tai perhe- ja sosiaalipalveluiden sosiaaliohjaajiin.

Kaikissa sosiaalipalveluissa lapsia ja nuoria sekä heidän perheitään tuetaan niin, että he voivat kasvaa ja kehittyä omissa kodeissaan. Lastensuojelupalveluissa tukea tarjotaan ensisijaisesti avohuoltona ja tuki suunnataan lapsen tai nuoren kasvuympäristöön. Tuki voi olla tiivistä, kuten tehostettu perhetyö. Silloin, kun lapsen arki vakavasti vaarantuu, on lapselle taattava mahdollisimman hyvä hoito kodin ulkopuolella. Lapsen vanhempia autetaan parempaan elämänhallintaan, jotta lapsi voisi palata mahdollisimman pian kotiinsa. Lastensuojelutyö on yhteistyötä lasten vanhempien, päivähoidon, perheneuvolan, kotipalvelun, koulutoimen, terveydenhuollon ja muiden yhteistyötahojen kanssa. Avun tarpeessa olevan lapsen tai perheen asiasta on oikeus ottaa yhteyttä sosiaalityöntekijöihin.

Perheneuvola palvelee lasten ja nuorten kasvuun ja kehitykseen liittyvissä kysymyksissä sekä perhe-elämän ja parisuhteen vaikeuksissa. Perheneuvolassa työskentelevät psykologit ja sosiaalityöntekijät sekä konsultoivat lastenpsykiatrian erikoislääkärit. Työtä tehdään yhdessä lapsen ja perheen sekä perheelle tärkeiden tahojen kanssa.

Vammaispalvelut

Vammaisten palveluiden tarkoituksena on edistää vammaisen henkilön edellytyksiä elää ja toimia muiden kanssa yhdenvertaisena sekä ehkäistä ja poistaa vammaisuuden aiheuttamia haittoja ja esteitä. Vaikeavammaille henkilölle järjestetään kohtuulliset kuljetuspalvelut niihin liittyvine saattajapalveluineen, henkilökohtainen apu, tulkkipalvelut sekä palveluasuminen, jos henkilö vammansa tai sairautensa johdosta välttämättä tarvitsee palvelua suoriutuakseen tavanomaisista elämän toiminnoista. Vamasta tai sairaudesta johtuvista syistä voidaan korvata asunnon muutostöitä sekä asuntoon kuuluvia välineitä ja laitteita. Kehitysvammaisille ja vaikeavammaisille henkilöille järjestetään palveluasuminen, kun henkilö tarvitsee runsaasti apua selviytyäkseen jokapäiväisistä toiminnoista.

Vanhuspalvelut

Peruspalvelukuntayhtymä Kallion vanhuspalveluiden ensisijaisena tavoitteena on mahdollistaa ikäihmisten kotona asuminen ennaltaehkäisevin ja kuntouttavain palveluin, joita toteutetaan yhteistyössä ikäihmisen itsensä ja hänen lähiyhteisönsä kanssa.

Ikäihminen osallistuu omien voimiensa mukaan oman arkensa askareisiin. Tarvittaessa ikäihmiselle järjestetään kotiin hänen tarvitsemansa kunnalliset palvelut. Tähän tavoitteeseen vastataan kotihoitopalveluilla, joihin kuuluvat: palveluneuvonta, hyvinvointia ja terveyttä edistävät kotikäynnit 80-vuotiaille ja pyynnöstä 75-vuotiaille, omaishoidon tuki, palvelutarpeen arviointi ja tarvittaessa ohjaus palveluiden piiriin, gerontologinen sosiaalityö, päivätoiminta, tilapäinen ja säännöllinen kotihoito, joka kattaa sekä kotipalvelun että kotisairaanhoidon.

Silloin kun kotona asuminen on uhattuna toimintakyvyn alentumisen vuoksi, ikäihmiselle voidaan järjestää päivähoitoa tai kuntouttavaa tilapäishoitoa joko perhehoidossa tai palveluasumisyksikössä. Silloin kun kotona asuminen ei ole turvallista kaikista tukitoimista huolimatta, ikäihmisen on mahdollista siirtyä tehostetun palveluasumisen yksikköön oman kodin ulkopuolelle. Palvelutarpeen arviointi- ja palveluohjausyksikkö koordinoi asiakkaiden sijoittumista eri palvelumuotoihin. Maahanmuuttajavanhukset käyttävät samoja ikäihmisten palveluja kuin muutkin.

Terveyspalvelut

Alueen terveyspalvelut tuottaa peruspalvelukuntayhtymä Kallio. Alueen terveyskeskukset tarjoavat maahanmuuttajille heidän tarvitsemansa terveyden- ja sairaanhoitopalvelut, kuten muillekin kuntalaisille. Maahanmuuttaja voidaan ohjata terveyspalveluiden piiriin kotoutumissuunnitelman teon yhteydessä maahanmuuttajan ikä ja terveydentila huomioon ottaen.

Jokaisessa peruspalvelukuntayhtymä Kallion alueen kunnassa tarjotaan lääkärin ja hoitajien vastaanotto-, laboratorionäytteenotto- sekä hammashoitopalvelua. Lisätietoa terveyspalveluista saa Peruspalvelukuntayhtymä Kallion internet-sivuilta www.kalliopp.fi

Kielilain (423/2003) mukaan maahanmuuttajalla on oikeus tulkkaukseen ja asiakirjojen käännöksiin häntä koskevista asioista. Asia voidaan tulkita tai kääntää sellaiselle kielelle, jota asianosaisen voidaan todeta asian laatuun nähden riittävästi ymmärtävän. Perheenjäsenten käyttämistä tulkkina tulee välttää. Ammattitulkin palveluita voidaan käyttää puhelintulkkauksena.

Ylivieskan kaupungilla on sopimus Monetra Oy:n tulkkauspalvelun kanssa, mikäli tulkkauskieli on valikoimassa. Tilauksessa ilmoitetaan tulkattavan nimi, kieli, ajankohta ja paikka sekä tilaaja. Sähköpostitilaus on suositeltavin tilausmuoto tulkkipalvelu@monetra.fi

Kiireetön ajanvaraus ja päivystys

Kiireellisessä sairaustapauksessa lääkäripäivystys ja hoidontarpeen arviointi toimivat arkisin kello 8 - 16 terveyskeskuksissa. Muina aikoina päivystys on Oulaskankaan sairaalan yhteispäivystyksessä, puh. (08) 4297 840.

Lääkäreiden vastaanotolle, laboratorioon, röntgeniin, erikoislääkäreiden ja diabetes-, sydän-, reuma-, astma-, muisti-, syöpä- ja ravitsemushoitajien vastaanotolle voi varata aikoja kiireettömän ajanvarauksen numeroista arkisin klo 9 - 16, Ylivieskan terveyskeskus p. (08) 419 5100, Kirkkotie 4, 84100 Ylivieska

Neuvola

Neuvolapalveluissa lähtökohtana on yksilöllinen ja asiakaslähtöinen palvelu, jossa perheen arjessa selviytymistä, hyvinvointia ja vanhemmuutta tuetaan tarpeen mukaan.

Äitiysneuvolassa huolehditaan odottavan äidin ja sikiön terveydentilasta sekä valmennetaan äitiä, isää ja koko perhettä lapsen syntymään. Kun raskaus on todettu, varataan ensimmäinen vastaanottoaika terveydenhoitajalle. Perhesuunnittelun avulla pyritään varmistamaan, että lapsi on toivottu. Perhesuunnitteluun kuuluu esimerkiksi sopivan ehkäisymenetelmän valinta.

Lastenneuvolassa lapsi käy 2 viikon iästä aina kouluikään saakka. Lastenneuvolassa turvataan mahdollisimman terve lapsuus ja edistämään koko perheen hyvinvointia. Neuvolassa huolehditaan myös koululais- ja opiskelijaterveydenhuollon palveluista.

Suun terveydenhuolto

Suun terveydenhuollon tehtävänä on tarjota suun terveydenhoitopalveluita yksilöllisen hoitotarpeen mukaisesti sekä edistää suun terveyttä ja vähentää tulevaa hoidon tarvetta ennaltaehkäisevällä toiminnalla. Peruspalvelukuntayhtymä Kalliossa suun terveydenhuollon palvelut toimivat lähipalveluina jokaisessa jäsenkunnassa terveydenhuoltolain edellyttämällä tavalla.

Mielenterveys- ja päihdepalvelut

Terapiakeskus vastaa kuntayhtymän väestön avopsykiatriasta ja A-klinikatyöstä.

Mielenterveystyön tehtävänä on vakavampien mielenterveyshäiriöiden hoito, erilaiset terapiat, psykologin testaukset, työkyvyn arviointitutkimukset, lääkehoidot ja ryhmätoiminnot.

A-klinikka on avohoitopaikka erilaisten päihteiden kanssa vaikeuksiin joutuneille ja heidän läheisilleen. A-klinikalta saa tietoa ja ohjausta muista avo- ja laitoshoitopaikoista. A-klinikka tekee poliklinista, sosiaalityön ja terveydenhuollon menetelmin tapahtuvaa päihdetyötä avohoidossa.

Nuorten tukitalo

Nuorten tukitalo tarjoaa palveluja 13–22-vuotiaille, joiden psyykkinen oireilu vaatii erityistä tukea. Toiminnan lähtökohtana on ennaltaehkäistä nuorten laitoshoidon tarvetta ja syrjäytymistä sekä tarjota tiiviimpää tukea nuoren siirtyessä sairaalasta avohoitoon. Toiminta perustuu yhdessä nuoren ja hänen tukiverkostonsa kanssa laadittavaan yksilölliseen kuntoutussuunnitelmaan.

Palveluun hakeudutaan lääkärin läheteellä. Palveluun hakeutumisen syinä voivat olla esimerkiksi masennus tai ahdistuneisuus, jännittäminen ja erilaiset pelkotilat, psyykkinen kriisitilanne tai arjen- ja elämänhallinnan vaikeudet. Puhelin: 040 577 9242.

Asumispalvelut

Ylivieskan Vuokra-asunnot Oy on kaupungin merkittävin vuokra-asuntoja hallinnoiva ja tarjoava yhtiö ja samalla myös kaupungin vuokra-asuntojen hankintayhtiö. Yhtiö rakentaa, ostaa ja perusparantaa kulloisenkin tarpeen mukaisia vuokra-asuntoja. Yhtiöllä on 673 asuntoa pienistä yksioista isoihin perheasuntoihin.

Henkilökunnalla on riittävät valmiudet palvella ja neuvoa maahanmuuttajia, ja kotisivuiltamme löytyy myös tueksi englanninkielistä materiaalia. Englanninkielisen materiaalin saatavuutta ja henkilökunnan valmiuksia maahanmuuttajien palvelemisessa kehitetään edelleen. Pakolaisten osalta asumispalvelut hoidetaan sosiaalipalveluiden kanssa yhteistyössä.

Ylivieskan Vuokra-asunnot Oy
 Puh. 044 7110 800
 Käyntiosoite: Juurikoskenkatu 6, II krs, 84100 Ylivieska
 Postiosoite PL 192, 84101 Ylivieska
 avoinna: ma - to 8.00 - 16.00, pe 8.00 - 14.45
 kotisivu: www.ylivieskanvuokraasunnot.fi
 sähköposti: etunimi.sukunimi@ylivvuokra.net

Vapaa-aikapalvelut

Kirjasto ja kulttuuripalvelut

Kirjaston kotisivulta löytyy tietoa kirjastoista ja kirjaston käyttämisestä *information for library users* -sivupalkkiotsikon alta kielinä ruotsi, englanti, venäjä, eesti, espanja, ranska, saksa, italia, unkari, bulgaria, turkki.

Vieraskielinen aineisto: Ylivieskan kaupunginkirjastossa on 819 ruotsinkielistä kirjaa ja 4 532 muun kielistä kirjaa, ruotsin- tai vieraskielisiä lehtiä kirjastoon tulee 10 eri vuosikertaa. Kirjastosta voi lainata myös DVD-elokuvia, musiikkia ja englanninkielisiä äänikirjoja. Helsingin kaupunginkirjaston (www.helmet.fi) yhteydessä toimiva *Monikielinen kirjasto* hankkii aineistoa sellaisilla kielillä, joiden käyttäjiä Suomessa on vähän. Monikielisen kirjaston aineisto on käytettävissä myös Ylivieskan kaupunginkirjaston kautta. Monikielisestä kirjastosta voidaan tilata tietyntyyppisiä siirtokokoelmia.

Kirjastossa on suomen kielen kursseja ulkomaalaisille, ja niitä hankitaan lisää kysynnän mukaan. Kirjastossa on myös suomenkielisiä selkokirjoja ja isotehtäviä kirjoja, ja asiakkaiden käytössä useita internetyhteyksin varustettuja tietokoneita. Maahanmuuttajaryhmille järjestetään kirjastonkäytön ja tiedonhankintataitojen opetusta yhteistyössä koulutusten järjestäjien kanssa. Kirjastossa on järjestetty kansainvälisiä päiviä Elävä kirjasto -periaatteella.

Nuorisopalvelut

Nuorisopalvelujen toiminta-ajatuksena on edistää nuorten osallisuutta ja vaikuttamismahdollisuuksia sekä kykyä ja edellytyksiä toimia yhteiskunnassa. Tavoitteena on tukea kaikkien nuorten omaehtoista toimintaa, harrastamista, kasvua, itsenäistymistä, yhteisöllisyyttä, niihin liittyvää tietojen ja taitojen oppimista sekä toimintaa kansalaisyhteiskunnassa. Tavoitteen toteutumisen lähtökohtina ovat yhteisvastuu, kulttuurien moninaisuus ja

kansainvälisyys, kestävä kehitys, monialainen yhteistyö, terveet elämäntavat sekä ympäristön ja elämän kunnioittaminen. Nuorilla tarkoitetaan nuorisolain mukaisesti alle 29-vuotiaita.

Nuorisotyö luo vahvaa pohjaa lasten ja nuorten osallisuudelle, viihtymiselle paikkakunnalla, yhteisöllisyydelle, kiinnittymiselle yhteiskuntaan sekä yhteisen tulevaisuuden rakentamiselle. Keskeiset nuorisopalveluiden osa-alueet ovat tilatoiminta, nuorten oman toiminnan tukeminen, harrastusmahdollisuudet, nuorisotalon ehkäisevä päihdetyö, nuorten vaikuttamismahdollisuudet, monialainen yhteistyö, monikulttuurinen ja kansainvälinen toiminta, koulunuorisotyö, etsivä työ, sosiaalinen vahvistaminen sekä nuorten syrjäytymisvaarassa olevien kanssa tehtävä työ. Kaikessa toiminnassa huomioidaan hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen.

Maahanmuuttajilla on samat mahdollisuudet ja oikeudet nuorisopalveluihin kuin kaikilla muilla paikkakuntamme nuorilla. Toimintoihin on ikärajat, jotka määräävät kenelle mitkäkin palvelut kuuluvat. Työkielenä nuorisotalolla on suomen lisäksi englanti, koska nuorisotoimen tiimiin kuuluu kaksi kansainvälistä vapaaehtoistyöntekijää Erasmus+ -ohjelman kautta. Tarvittaessa pystymme järjestämään kerhotoimintaa eri kohderyhmille lasten ja nuorten tarpeiden mukaan.

Tietoa nuorisopalveluiden tarjoamista mahdollisuuksista sekä työntekijöiden yhteystiedot löytyvät Ylivieskan kaupungin nettisivuilta, Instagramista #sputnik2022, Facebookista Sputnik 2022 -ryhmästä sekä Kv-toiminta – International activities at Sputnik 2022 -ryhmästä.

Liikuntapalvelut

Liikunta on jokaisen kuntalaisen perusoikeus, ja kunnan liikuntatoimen tehtävänä on luoda edellytyksiä liikunnalle ja tukea erityisesti terveyttä edistävää liikuntaa. Liikuntalain mukaisesti liikuntapalvelujen organisoimisesta ja kehittämisestä kaupungissa vastaa liikuntatoimi yhteistyössä järjestöjen ja yhteisöjen sekä kaupungin eri hallintokuntien kuten nuorisotoimen kanssa.

Ylivieskan liikuntapalveluiden tavoitteena on tarjota kuntalaisille liikuntamahdollisuudet yhdenvertaisuus-, tasa-arvo- ja liikuntalain puitteissa niin, etteivät demografiset, maantieteelliset, kulttuuriset tai sosioekonomiset erot ole esteenä osallistua liikuntaan. Tämä edellyttää sitä, että yhdenvertaisuus, esteettömyys ja saavutettavuus otetaan huomioon kaikilla tasoilla mm. päätöksenteossa, käytännön toiminnassa ja ohjaustyössä sekä tiedotuksessa. Ylivieskan uimahallipalveluita opastetaan ja ohjeistetaan usealla eri kielellä Suomen Uimaopetus- ja Hengenpelastusliiton ”Tule uimahalliin”-oppaan avulla. Opaskielet suomen lisäksi ovat ruotsi, venäjä, viro, arabia, kiina, kurdi, somali, thai ja turkki sekä suomen selkokieli. Varsinkin selkokielisten oppaiden käyttö kielen opetuksen yhteydessä edistää maahanmuuttajaryhmien kotoutumista kielenopiskelun ja käytännön toiminnan kautta liikunnan avulla.

Liikuntapalvelut koordinoi ja on yhteistyössä soveltavaa liikuntaa järjestetäessä sosiaali- ja terveystieteiden järjestöjen kanssa. Varsinkin perheliikuntaan pyritään houkuttelemaan väkeä mukaan ja urheiluseuroja rohkaistaan osallistamaan maahanmuuttajaliikkuja.

Järjestöjen paikallisosastot, yhdistykset ja muut vapaaehtoistoimijat yhteistyökumppaneina kotouttamisessa

Järjestöjen paikallisosastoilla, yhdistyksillä ja muilla vapaaehtoistoimijoilla on tärkeä roolinsa julkisten palvelujen täydentäjinä ja yhteistyökumppaneina kotoutumista tukevia palveluja suunniteltaessa ja toteutettaessa. Seurakunnissa tehdään myös runsaasti vapaaehtoistyötä. Vapaaehtoistoimijat tukevat maahanmuuttajien verkostoitumista kantaväestön kanssa sekä uuden kielen ja kulttuurin omaksumista.

Alueellemme muuttava henkilö voi alkuvaiheessa osallistua kotoutumista tukevaan toimintaan (esim. tukiperheet, asiointiapu ja mieskaverit) ja myöhemmin olla itse aktiivisena toimijana itseään kiinnostavissa vapaaehtoistoiminnoissa. Toimintaan ohjaamisessa tarvitaan vapaaehtoistoimintaa tuntevia ihmisiä.

Alueellamme toimii aktiivisesti mm. monia urheiluseuroja ja harrastusyhdistyksiä, kyläyhdistyksiä, potilasjärjestöjä, eläkeläisjärjestöjä, Mannerheimin Lastensuojeluliitto, SPR, Pelastakaa Lapset ry, 4H, Lions Clubit, Maritat, Omaishoitajat ja läheiset ry, työttömien yhdistykset, mielenterveysyhdistykset ym.

Mannerheimin Lastensuojeluliitto

Mannerheimin Lastensuojeluliiton (MLL) Pohjois-Pohjanmaan piiri ja MLL:n Ylivieskan paikallisyhdistys järjestävät Ylivieskassa kaikille lapsiperheille avointa toimintaa. MLL:n olemassa olevaan toimintaan ovat tervetulleita kaikki, myös maahan muuttaneet.

MLL:ssa on käynnissä *MLL:n lapsi- ja perhetoiminta kotoutumisen tukena* -hanke. Hankkeen päätavoitteena on yhdessä MLL:n paikallisyhdistysten kanssa tarkastella ja kehittää toimintaa niin, että se tavoittaisi paremmin oleskeluluvan saaneita lapsiperheitä ja muita maahan muuttaneita. Visiona on, että MLL:n yhdistysten kaikille avoin ja aktiivisesti kutsuva toiminta tarjoaa kantasuomalaisille ja maahanmuuttajaperheille tilaisuuksia kohdata, tutustua ja toimia yhdessä. Myös Ylivieskan paikallisyhdistys osallistuu tähän kehittämistyöhön.

Ylivieskassa säännöllisesti kokoontuvat MLL:n ryhmät ovat:

- perhekahvila keskiviikkoisin klo 9.30–11.30 Sputnikissa (Virastokatu 6 B) ja
- iltaperhekahvila maanantaisin klo 17.30–19.00 päiväkotijoukahaisessa (Pakolankatu 23).

Lisäksi järjestetään lapsiperheille erilaisia harrastus- ja virkistysmahdollisuuksia, mm. tapahtumia ja konsertteja.

Moni koti – Kansainvälinen Oulun Eteläinen ry.

Kansainvälinen Oulun Eteläinen – Moni Koti ry. toimii koko Oulun Eteläisen, kolmen seutukunnan alueella. Yhdistys järjestää pääasiallisesti tapahtumia, joissa on matala kynnys tutustua eri kulttuurien edustajien ja kantaväestön kesken. Yhdistys järjestää mm. kokkausiltoja, kansainvälisiä ravintolapäiviä, lasten kansainvälisyyspäiviä ja elävä kirjasto -tapahtumia. Toiminnalla edistetään suvaitsevaisuutta ja rasisminvastaisuutta.

Seurakunnat

Ylivieskan evankelis-luterilaisen seurakunnan monikulttuurisuusstrategian mukaisesti seurakunnan toiminta pyrkii siihen, että ketään ei jätetä yksin. Lähtökohtana on myönteisyys ja läsnäolo, ja toiminnan tavoitteet nousevat kristillisestä ihmiskuvasta ja arvomaailmasta. Päättävänä on monimuotoinen seurakunta, jossa erilaisuus on yhteisön voimavara. Seurakunnan ilmoittamat tilaisuudet ovat kaikille avoimia.

Lapsille ja perheille järjestetty toiminta on avointa kaikille. Kouluikäisille ja nuorille suunnatut leirit, retket ja erilaiset tapahtumat ovat kaikille avointa toimintaa uskontokunnasta riippumatta. Rippikouluun voivat osallistua muutkin kuin evankelis-luterilaisen kirkon jäsenet, mutta konfirmaatio on tarkoitettu kirkon kastetuille jäsenille. Seurakunta tekee koulupäivystyksiä yläkoulussa, toisen asteen oppilaitoksissa sekä ammattikorkeakoululla.

Diakoniatyössä toimitaan kotoutumisen edistämiseksi ja helpottamiseksi. Henkilökohtaisen neuvonnan ja avun kautta pyritään helpottamaan maahanmuuttajien elämää ja asumista paikkakunnalla. Auttaminen on ensisijaisesti keskustelua, ohjausta, neuvontaa ja konkreettista auttamista esimerkiksi taloudellisen avun muodossa. Maahanmuuttajia rohkaistaan asioiden hoitamiseen ja tarvittaessa toimitaan yhteistyössä eri toimijoiden kanssa. Henkilökohtaisissa kohtaamisissa on mahdollisuus kutsua maahanmuuttajia tutustumaan seurakunnan toimintaan ja yhteyteen paikkakuntalaisten kanssa.

Yhteistyössä Raudaskylän Kristillisen Opiston kanssa järjestetään maahanmuuttajille kaste- ja rippikouluopetusta.

Kansalaisopisto

Kansalaisopisto on paikallisiin ja alueellisiin sivistystarpeisiin pohjautuva oppilaitos, joka tarjoaa mahdollisuuksia omaehtoiselle oppimiselle, kansalaisvalmiuksien kehittämiseksi ja työelämän tarpeisiin. Kansalaisopiston tarkoituksena on järjestää elinikäisen oppimisen periaatteen pohjalta yhteiskunnan eheyttä, tasa-arvoa ja aktiivista kansalaisuutta tukevaa koulutusta. Vapaana sivistystyönä järjestettävän koulutuksen tavoitteena on edistää ihmisten monipuolista kehittymistä, hyvinvointia sekä kansanvaltaisuuden, moniarvoisuuden, kestävän kehityksen, monikulttuurisuuden ja kansainvälisyyden toteutumista. Kansalaisopisto-opinnoissa korostuvat omaehtoinen oppiminen, yhteisöllisyys ja osallisuus.

Ylivieskan seudun kansalaisopisto järjestää koulutusta, jonka tavoitteena on edistää sivistyksellistä tasa-arvoa vapaan sivistystyön arvojen ja ihanteiden pohjalta. Koulutuksessa painottuvat kielet, taide- ja taitoaineet, tietotekniikka ja terveyttä ja hyvinvointia edistävät aineet. Opisto järjestää myös suomen kielen ja kulttuurin koulutusta maahanmuuttajille. Lisäksi opisto järjestää lapsille ja nuorille musiikin opetusta sekä kuvataiteen, teatteri-ilmaisun, sanataiteen ja käsityön taiteen perusopetusta. Kansalaisopisto voi järjestää myös koulutusta tukevaa tai siihen läheisesti liittyvää kehittämis- ja palvelutoimintaa.

Toiminta-alueena ovat Ylivieskan kaupunki sekä Alavieskan ja Sievin kunnat. Kansalaisopiston kurssit ovat kaikille avoimia ja niistä tiedotetaan

kaksi kertaa vuodessa jaettavassa opinto-oppaassa, www.ylivieska.fi/kansalaisopisto -sivulla, kansalaisopiston Facebook-sivulla ja Instagrammissa sekä alueen kunnissa ilmestyvissä lehdissä.

4. Kehittämistoimenpiteet kaudelle 2019–2022

4.1 Maahanmuutto voimavarana

Suomen Kuntaliitto katsoo, että maahanmuutto vahvistaa kuntien ja alueiden elinvoimaisuutta. Tämä edellyttää maahanmuuttajien osaamisen parempaa tunnistamista ja tunnustamista. Maahanmuuttajien osallisuutta ja integroitumista edistetään viranomais- ja kansalaisjärjestötoiminnassa.

4.2. Terveys ja hyvinvointi

Terveysteen ja hyvinvoinnin edistämiseen liittyvät palvelut maahanmuuttajille löytyvät kaupungin ja Peruspalvelukuntayhtymä Kallion nettisivuilta. Huolehditaan, että henkilöstössä on maahanmuuttajien erityiskysymyksiin liittyvää osaamista tai ainakin tieto siitä, mistä osaamista löytyy.

4.3. Osaaminen ja oppiminen

Tuetaan maahanmuuttajien suomen kielen taidon kehittymistä tarjoamalla kokopäiväistä tai tarpeen mukaan osa-aikaista suomen kielen opetusta yhteistyössä kansalais- ja kansanopistojen kanssa.

Opastetaan maahanmuuttajia sähköisten palveluiden käyttämisessä ja tuetaan kansalaisyhteiskunnan ja työelämässä vaadittavien digitaalisten taitojen kehittämisessä.

Maahanmuuttajien osaamisen kehittämisessä kiinnitetään erityisesti huomiota jatko-opintovalmiuksiin ja työelämäosaamiseen.

4.4. Aktiivisuus, osallisuus ja vuorovaikutus

Maahanmuuttajia ohjataan mukaan järjestö- ja vapaaehtoistoimintaan. Yhesä-festarit -toimintaa jatketaan. Kotouttamista ja yhteistyötä lisätään luomalla yhteisiä tapaamispaikkoja sekä tapahtumia, joissa järjestetään kohtaamisia kaikille asukkaille kieleen, taustaan tai kulttuuriin katsomatta. Selvitetään alueellisen maahanmuuttajaneuvoston perustamista.

4.5. Työllisyys

Ulkomaalaisten työttömien työnhakijoiden prosenttiosuus ulkomaalaisesta työvoimasta oli Ylivieskassa helmikuussa 2018 13,6 % (kunnan kaikkien työttömien osuus työvoimasta 10,3 %). Koko maan vastaava luku samaan aikaan oli 21,7 %. Tavoitteena on, että maahanmuuttajien työttömyysaste ei eroa merkittävästi kantaväestön työttömyysasteesta. Työelämäosallisuutta parannetaan koulutuksen, maahanmuuttajien työelämävalmiuksien kehittämisen sekä myönteisen asenneilmaston edistämisen avulla. Yrityksiä rohkaistaan palkkaamaan ulkomaalaistaustaisia työntekijöitä. Tässä kaupunki voi toimia esikuvana.

4.6. Asuminen

Huolehditaan siitä, että lähellä kaupungin palveluita on saatavilla kohtuuhintaisia vuokra-asuntoja.

4.7. Maahanmuuttotyön kehittäminen

Keskeisimpänä asiana maahanmuuttotyössä se, että kaupungissa on osaamista maahanmuuttajien asioiden hoitamiseen. Tämä edellyttää maahanmuuttajakoordinaattorin tointa, mikäli kuntopaikkalaisia tulee suunnitellun mukaisesti, tai ainakin maahanmuuttajayhdyshenkilön nimeämistä. Lain mukaiseen alkukartoituksen ja palvelujen tarpeen arviointiin sekä paikkakunnalle muuttaneen alkutoimenpiteiden hoitamiseen täytyy olla resurssoitu vastuut. Myös palvelujen koordinointi ja verkostoyhteistyö edellyttää nimettyä toimijaa.

Maahanmuuttajien ohjaus- ja neuvontatyössä on tärkeää, että on saatavilla omakielistä materiaalia sekä kootusti maahanmuuttajille kohdistettuja tai muuta yleistä palvelutarjontaa. Oleskeluluvan saaneiden turvapaikanhakijoiden vastaanotosta laaditaan prosessikuvaus.

Selvitetään, voitaisiinko luoda pysyvä malli maahanmuuttajakoordinaattorin palveluiden tarjoamisesta yhteistyössä naapurikuntien kanssa.

Yhdenvertaisuussuunnitelmat tulee päivittää ja niiden tarkastelussa tulee ottaa huomioon hyvää kotoutumiseen edistävät näkökulmat.

5. Ohjelman seuranta

Kotouttamisohjelma on laadittu vuosille 2019 - 2022. Kotouttamisohjelman toteutumista seurataan kaupunginhallituksessa ja eri hallinnonaloilla. Kaupungin kotouttamisohjelmaa päivitetään neljän vuoden välein valtuustokausittain. Kotouttamisohjelma tulee huomioida laadittaessa kunnan toiminta- ja taloussuunnitelmaa.

Kun uudistettu kotouttamislaki ja mahdollinen maakuntauudistus astuvat voimaan Ylivieskan kotouttamisohjelmaa päivitetään niiden vaatimilla tavoilla. Päivittäminen ei vaadi Ylivieskan kaupunginvaltuuston uutta käsittelykierrosta.